

COM (NO) LLIGAR EN UN ASCENSOR

TREBALL DE RECERCA

IES Celestí Bellera
Granollers
2n batxillerat escènic
2012-2014

ÍNDIX

1. Presentació.
2. Objectius.
3. Primera decisió, o no?
4. Teatre de gest.
5. Teatre de l'Absurd o Clown?
  - 5.1. Lectures.
6. TOC.
  - 6.1. La primera idea.
  - 6.2. Explicació de la idea inicial.
7. Projecte ascensor.
8. El Clown és la nostra llum.
  - 8.1. Què és un Clown?
9. La història del Clown.
  - 9.1. Introducció.
  - 9.2. Bufons.
  - 9.3. Comèdia de l'art.
  - 9.4. El primer Clown de circ.
  - 9.5. Origen del personatge del Clown Augusto.
  - 9.6. Origen del personatge Clown Rodamón.

10. Caminant amb pallasos.

10.1. Caminant amb Charlie Rivel.

10.2. Caminant amb la família Aragón.

10.3. Caminant amb Dimitri Clown.

10.4. Caminant amb Grock.

10.5. Caminant amb Lou Jacobs.

10.6. Caminant amb James Thiérrée.

10.7. Caminant amb Oleg Popov.

10.8. Caminant amb Charles Chaplin.

11. Com ha de ser un Clown?

12. Segon projecte ascensor.

13. Conclusió.

1. PRESENTACIÓ

QUÈ FEM?

Hola, sóc dos alumnes de primer de batxillerat escènic i aquest és el nostre Treball de Recerca i a partir d'ara ens acompanyareu en aquest viatge de creació d'una obra de teatre de gest.

Bé, comencem pel principi: de seguida que ens van dir que havíem de començar a treballar el Treball de Recerca tots dos vam coincidir en que el volíem fer junts, així que aquesta decisió va ser fàcil de prendre. El problema era què podíem fer. L'única cosa que teníem clara era que tots dos volíem actuar, però no com ho havíem fet fins ara. Després de diversos dies pensant vam coincidir en que podria estar molt bé crear nosaltres mateixos l'espectacle que, més tard, també representariem, i que preferíem fer teatre de gest, utilitzant les tècniques del clown o bé del teatre de l'absurd. Així doncs, vam deixar aquestes dues possibilitats obertes i ens vam començar a informar i a fer recerca sobre aquests tipus de teatre, els autors més destacats i algunes obres importants.

2. OBJECTIUS

- Crear un obra de teatre des de zero.
- Interpretar una obra de teatre.
- Autodirigir-nos.
- Treballar en equip.
- Aplicar les consignes del teatre de l'absurd i/o el clown.

3. PRIMERA DECISIÓ, O NO?

El primer que havíem de tenir clar per poder començar era el tema que volíem tractar, i depenent de quin sigués, ens seria més fàcil decidir-nos entre clown o teatre de l'absurd.

Se'ns van acudir diversos temes possibles, però no ens convenia cap del tot. Per una banda, vam pensar en explotar accions molt quotidianes per portar-les fins a l'extrem de l'humor. També vam pensar en fer servir el Treball de Recerca per reivindicar algun tema com els desnonaments o els suïcidi.

L'última cosa que ens va cridar l'atenció van ser els TOC (trastorns obsessius compulsius). Vam creure que en podríem treure molt de suc i ens vam decidir. Quan vam seguir informant-nos, ens vam adonar que el tema era massa complicat com per poder aprofundir gaire a l'hora de crear els personatges, així que vam tornar altre cop a la idea de les situacions quotidianes i vam decidir fer una obra en la qual la trama tingués lloc dins d'un ascensor.

Ara només quedava un dubte...

CLOWN

o

ABSURD

4. TEATRE DE GEST

El teatre de gest és aquell que s'expressa mitjançant la paraula corporal. Cada gest i cada moviment del cos explica alguna cosa i tal i com es diu no hi ha paraules tan clares com el llenguatge corporal, una vegada s'aprèn a llegir-les. Com va dir Johansen i Larse en Helbo i altres "el gest és la unitat més petita portadora de sentit procedent d'una combinació d'elements del significat i els elements dels significat".

Si certes formes del teatre poden no fer ús de la paraula com és la pantomima, cap estil teatral pot deixar d'utilitzar la gestualitat. Això es degut a que el gest es un acte inconscient del cos mogut per una intenció. Si bé el teatre busca la semblança amb la persona, haurà de fer allò més primitiu que li pertany el reflex inconscient del gest.

5. TEATRE DE L'ABSURD O CLOWN?

El Teatre de l'Absurd és un terme emprat per primer cop pel crític Martin Esslin el 1962 per classificar certs dramaturgs que escribien durant la dècada de 1950, principalment francesos. El seu treball es considera com una reacció contra els conceptes tradicionals del teatre occidental .

El terme, que s'encunya com a alternativa al d'*anti-théâtre* o *nouveau théâtre*, ha passat ja a designar sobretot el teatre de Samuel Beckett, Eugène Ionesco, Fernando Raval, les primeres obres d'Arthur Adamov i Jean Genet.

Moltes de les preocupacions d'aquest teatre troben la seva motivació teòrica en els escrits d'Antonin Artaud a "El Teatre i el seu doble" (1938) i, d'alguna manera, en la noció brechtiana de *Verfremdungseffekt* (efecte alienant), mentre que la comicitat bufonesca té les arrels en les pel·lícules de Charles Chaplin, Stan Laurel i Oliver Hardy, els Germans Marx i Buster Keaton . Prenent com a punt de partida l'absurd de la vida, vist de forma palpable i no com a evocació, tal com succeïa en el teatre de Giraudoux, Anouilh, Sartre i Camus, el teatre de l'absurd no és un moviment o una escola i els autors presenten un panorama heterogeni. El que tenen en comú és el rebuig generalitzat del teatre realista i la seva base de caracterització psicològica, estructura coherent, trama i confiança en la comunicació dialogada .

5.1. LECTURES

Per continuar amb la recerca, vam parlar amb la nostra tutora per tal que ens recomanés algunes obres claus per poder entendre més a fons aquest tipus de teatre. Obres recomanades per la tutora:

·*Tot esperant Godot*- Samuel Beckett.

Comentari personal:

Algunes de les escenes se'ns han fet molt llargues, ja que ens donava la sensació de que no avançava la història. De fet, així era. Però a part d'això ens han agradat moltes característiques d'aquesta obra, com les contínues repeticions de diàlegs basats en monosíl·labs. Com que la obra llegida no ens va acabar d'agradar, la vam buscar representada a internet, i ens va agradar molt més, suposem que pel fet que aquelles escenes de les que parlavem abans ara no se'ns havien fet tan pesades, sinó que tot tenia un ritme molt més interessant, i l'actuació dels actors era molt bona a nivell interpretatiu.

·*La cantant calva*- Eugène Ionesco.

Comentari personal: Aquesta obra ens va fer molta gràcia, tots dos l'hem trobat molt bona. L'absurditat dels diàlegs és obvia, i l'argument ens agrada per la seva simplicitat. El fet que tot siguin escenes seguides però que els diàlegs vagin canviant d'una manera tan ràpida i sense sentit ens va agradar molt, i ens sentíem intrigats per veure com podria seguir i fins a on portarien la conversa. A més, trobem molt interessant que tot passi al mateix lloc, sense canvis.

·*Momo*- Michael Ende.

Comentari personal: La història ens va semblar força interessant i entretinguda, molt interessant. Però no ens va aportar cap idea per poder desenvolupar a la nostra representació. Tot i això, sí que ens ha agradat la manera en que critica la societat, des del punt de vista d'un infant. I això sí que ho trobem molt interessant per a tenir en compte, utilitzar el Treball de Recerca per fer una rehibindicació social.

6. TOC

6.1. LA PRIMERA IDEA

Idea TOC:

- Anar a classe.
- Anar al lavabo.
- Dutxar-se.
- Rentar-se les dents.
- Assajar/ cantar/ dibuixar.
- Tirar-se colònia.
- Maquillar-se.
- Mirar-se molt sovint al mirall.
- Mirar el Youtube.
- Explicar anècdotes.
- Discutir.
- Agafar el tren.
- Dormir.
- Pensar.
- Mirar el telèfon o l'hora.
- Tocar el gos.

A partir d'aquesta llista vam començar a rumiar i rumiar i va sorgir una petita idea de teatre del absurd sobre els anomenats TOC (trastorn obsessiu compulsiu) .Primer, però, ens havíem d'informar:

T.O.C correspon a les sigles de Trastorn Obsessiu Compulsiu. Primer per entendre què és el toc em de saber què significa les paraules que el formen. Trastorn significa alteració del orde o funcionament natural i comú de l'organisme.

L'obsessió és l'apoderament de la ment d'una idea la qual la persona de forma conscient i inconscient donarà prioritat màxima a aquesta idea i finalment per acabar la compulsió impuls incontrolable que mou a fer actes que si no es realitzessin provocarien una angoixa intensa a la persona.

Aquesta malaltia afecta a un 2% de la humanitat. Aquest descobriment ha fet que passi de considerar-se una raresa a un fet comú.

Recentment s'han trobat medicaments que fan afecte contra la malaltia i alleugen aquesta necessitat, idea i fixació.

6.2. EXPLICACIÓ DE LA IDEA INICIAL

Una parella amb un trastorn obsessiu compulsiu va a un psicòleg, ja que es seves peculiaritats els hi és molt complicat portar la relació. Cada un està assegut en un butaca.

S'encén un focus, un d'ells explica el seu problema. S'apaga i enfoca a l'altre, i ella segueix el mateix procediment. A partir d'aquí toca desenvolupar.

7. PROJECTE ASCENSOR

Ja tenim el tema clar, volem que la nostra història tingui lloc dins d'un ascensor. Abans de començar a muntar la història vam fer una petita pluja d'idees amb dos tipus de conceptes diferents: els tipus d'ascensors que existeixen i situacions que poder tenir lloc dins d'aquest espai.

Tipus d'ascensors:

Ascensor d'un pis.

Ascensor d'un centre comercial.

Ascensor d'un hospital.

Ascensor d'una oficina.

Situacions d'ascensor:

Parlar del temps.

Un part.

Acumulació de moltes persones.

L'ascensor s'espantia.

Fumador dins l'ascensor.

Esperar l'ascensor.

Sexe a l'ascensor.

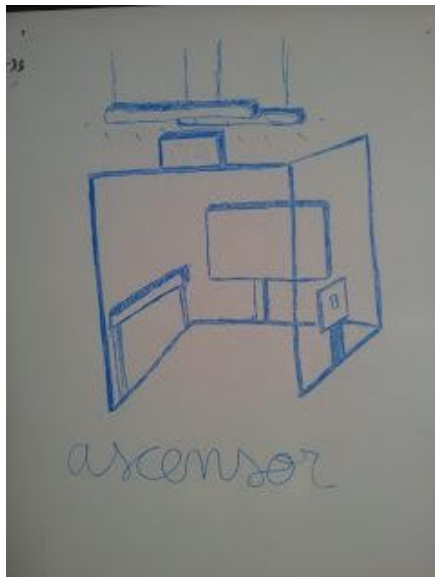
Un pet a l'ascensor.

Coses que fas quan vas sol.

Fins ara hem estat provant de redactar un guió possible per a la representació, però no ens acaba de sortir gaire bé, així que a partir d'ara ens basarem més en la improvisació marcat unes mínimes pautes.

Tenim clar que volem que la representació tracti sobre la relació entre dos veïns que solament coincideixen dins de l'ascensor dia rere dia.

També hem pensat com podria ser el nostre ascensor, ja que un dels primers dubtes que vam tenir va ser que si ens posàvem dins d'un espai tancat pels costats, com és un ascensor, no se'ns podria veure des de qualsevol angle, així que vam dissenyar un primer esborrany de com podríem construir el nostre ascensor.

L'ascensor consta dels elements més característics, com els llums del sostre, el panell dels botons, el mirall i el rètol que indica la planta on es troba la cabina. L'estructura està feta amb ferros, que només marquen els angles i límits de l'ascensor.

Poc a poc em començat a desenvolupar un guió per a començar a treballar sobre alguna cosa:

Personatges:

Noi: Un noi que s'acaba de traslladar a l'edifici, és obert, busca feina i s'acaba d'independitzar.

Noia: És una noia seria i treballadora que no s'està per a tonteries. És una mica vulgar però vol semblar fina.

ASCENSOR 1:

Planta 18. Ascensor d'un pis. La noia entra, pica al B i es mira al mirall mentre intenta treure's alguna cosa d'entre les dents descaradament. Quan l'indicador de plantes senyala la planta 16 les portes de l'ascensor s'obren (so d'ascensor) i entra un noi que l'inxampa davant del mirall.

NOI: -Bon dia (aguantant-se el riure).

NOIA: -Bon dia (mirant al terra avergonyida després d'incorporar-se ràpidament).

Durant uns segons l'escena es manté en un silenci incòmode. La noia estornuda tímidament i el noi se la mira de reüll.

NOI: -Salut.

NOIA: -Gràcies.

NOI: -Viu en aquest edifici? (mirant al front).

NOIA: -Eh?

ASCENSOR 2:

Planta 16. El noi entra a l'ascensor i pica el botó corresponent a la planta B. En comptes d'això l'ascensor puja i, per sorpresa del noi, les portes s'obren a la planta 18. Quan s'obren, la noia entra amb molta pressa sense adonar-se'n que a dins s'hi troba el noi i gairebé xoquen. La noia té una respiració ràpida degut als nervis, arriba tard a la feina. El noi es mostra tranquil. Té son i badalla molt sovint.

NOI: -Per cert, no ens vam presentar ahir, em dic Pau.

NOIA: -Què? Ah si, jo em dic Júlia. *(passa una mica d'ell i es posa a mirar el mòbil).*

NOI: *(en un intent desesperat per parlar amb ella)* - Quin bon dia fa avui no?

NOIA: -Si, bé, jo em passo el dia a l'oficina, així que tant me fa.

OFF: Planta baixa, parece ser que esta mañana el horno no está para bollos. *(Tots dos es queden sorpresos i miren de manera estranya l'ascensor i quan creuen les mirades es giren avergonyits).*

ASCENSOR 3:

Ascensor a la planta 13, tot dos a dins. Un al costat de l'altre com a totes les escenes. Ella, pensativa, mira en davant i tant en tant deixa anar uns petits sospirs.

NOI: *(Mirant cap a un costat i sense que la noia el senti) -Va, home, va! Tu pots, parla-hi, que no et mossegarà. No tens res a perdre, només és anar a fer un cafè. Què pot passar? Què et digui que no? Va, ara és el moment. (Segueix mirant i murmurant en silenci).*

OFF: Planta baixa, cada dia és una nova oportunitat.

NOIA: Adéu!

NOI: (Triga una mica en sortir) -Adéu.

De moment és una vaga idea sobre el que s'ha d'anar desenvolupant en el text i l'obra en general.

8. EL CLOWN ÉS LA NOSTRA LLUM

Tot i que vam escollir el teatre de l'absurd i la creació va començar amb ell, inconscientment tot va anar decantant-se pel clown, però no vam ser capaços de veure-ho fins que vam parlar amb la Marta. Vam decidir provar, i tot i les nostres poques expectatives, la cosa va rutllar més fluidament que mai.

Tot i que teníem unes nocions que la tutora ens va donar, necessitàvem informar-nos més.

8.1 QUÈ ÉS UN CLOWN?

El registre d'un pallaso és diferent al d'un actor. El pallaso no interpreta el que li passa, ho viu i reacciona a qualsevol impuls extern . No està tancat en un món fictici (pel clown no existeix la quarta paret com al teatre convencional), viu en un món real que comparteix amb tothom.

Com diu de manera magistral Claret Clown: "La quarta paret en el pallaso està darrere del públic". En certa manera és com connectar-se a una determinada freqüència, entrar en una altra dimensió, la dimensió on habita el pallaso .

És molt important aquest concepte, ja que com la tutora ens explicava, el cop de mascara és l'ABC del clown. No només hi és el públic, sinó que hi interactua amb ell perquè, o bé se li provoqui una reacció, o que ell la provoqui al públic (sempre des del clown).

Un pallaso no és un actor. Un pallaso és un pallaso.

Un actor pot compondre un personatge a partir de certes consignes donades pel director o per l'obra que aquest interpreta, encara que no tingui res a veure amb la seva pròpia personalitat. Però el pallasso existeix ja dins d'un, és un mateix. Com va dir Roberto Benigni : "L'actor inventa o interpreta un personatge, mentre que el pallasso encarna el seu propi". Es tracta d'observar, de veure com un mateix es mou, com reacciona, quins tics té, i llavors portar-los al límit, a la bogeria. En certa manera, el clown es basa en el propi ridícul. Pot tenir diferents tipus de clowns, tants com personalitats en el seu interior! Però tot i això hi haurà un d'ells que serà el predominant, el més semblant al que és en realitat. A més, actualment no s'escriuen obres per a clowns; els clowns són sempre els creadors de les seves pròpies obres .

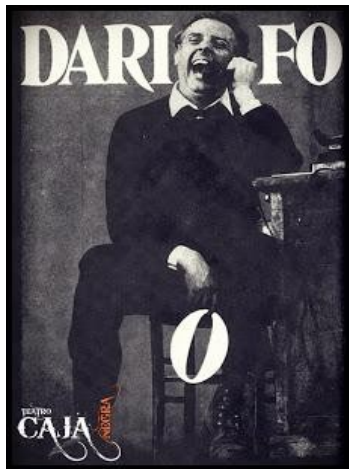
És interessant aquest fragment, ja que tot i que la Marta ens havia comentat que el clown prové d'un mateix, no havíem caigut en aquesta distinció del clown i l'actor.

Marc: M'ha sorprès, i a partir d'ara deixaré d'actuar quan estigui fent el clown, doncs m'he adonat de que no és així. Evidentment, estàs actuant, ets un actor quan fas de clown però no tot flueix i sorgeix de la mateixa font.

Hi ha pallassos i pallassets. No n'hi ha prou amb maquillar-se, posar-se una disfressa de robes àmplies de colors, un nas i fer ganyotes per ser pallasso. Els somriures de plàstic no serveixen, han de ser autèntics. Hi ha molts venedors de globus, maquilladors de nens, animadors de festes infantils, etc. Però ser un veritable clown és molt més que això. Un veritable pallasso és aquell que no actua, sinó que és; que no s'amaga al darrera del maquillatge o el nas (si és que porta maquillatge o nas). Per ser un veritable pallasso, l'actor ha de ser honest, despullant-se (metafòricament parlant, o literalment com Jango Edwards) davant del seu públic, tenint una visió còmica de les coses, mirar i veure, escoltar, estar atent, aprofitant tot el que passa al seu voltant, tenint intenció, següent clar, no pensar sinó accionar, invocar, evocar, provocar. Com va dir Dario Fo: "Creure que és pallasso per posar-se una piloteta vermella al nas, un parell de sabates desmesurats i udolar amb veu aguda, és una ingenuïtat d'idiotes " .

És aquí on arribem, potser, a la clau del problema. Despollar el teu propi ser, i la teva persona davant de tothom (parlant metafòricament . És, quasi, un fet que pocs dels éssers humans mostren la seva vertadera persona davant la societat, però, ara per molt que costi s'ha de fer com a pas per a bons actors, actrius, clowns, ballarins...

L'ésser pallaso no s'aprèn, es troba dins de cadascú de nosaltres. És tan sols qüestió de deixar-lo sortir, de desaprendre allò après, de despendre'ns de les muralles que hem edificat per protegir-nos, d'esfondrar les mascare que ens hem anat posant amb el anys i deixar aflorar al nen que tots portem dins, i obrir la porta a la bogeria interna.

Curiosament, trobem que hi ha un gran paral·lelisme entre els nens petits i els clown:

1. Tots dos volen ser estimats pels seus pares i, en general, pel món sencer (el clown pel públic).
2. Volen ser com els adults i intenten imitar-los (el clown fa el mateix, desitja integra-se i intenta assemblar-se a la gent "adulta i normal").
3. Són espontanis i no tenen sentit del ridícul .
4. Expressen les seves emocions sense posar límit i poden passar instantàniament d'una a una altra.
5. Si un nen, per exemple, està colpejant amb una joguina un moble, parará un moment per mirar al seu pare o mare (compartir amb el públic). I si els seus papes riuen, vol dir que ha de seguir colpejant la joguina (èxit). En canvi, si no riuen (fracàs) cal colpejar amb més força o bé buscar una altra via, com anar a colpejar un altre moble, o colpejar el mateix moble amb una altra joguina. Els nens sempre que fan alguna cosa miren a l'adult per compartir i buscar la seva complicitat, i la seva actitud després de mirar-los dependrà de la reacció de l'adult (es podria relacionar amb el cop de màscara).
6. En general, si els renyes no defensaran el que fan, com a màxim ploraran o es sentiran en evidència, però segurament es venjaran més tard, potser amb la seva actitud cap a tu, o potser fent una mala passada encara més gran. (El clown no es defensa davant d'un atac, i menys de l'autoritat, però després pot venjar-se).
7. Són extremadament curiosos i qualsevol cosa pot sorprendre'ls i al·lucinar-los (capacitat de sorpresa).
8. Si els regales una joguina caríssima poden treure-la de la caixa, deixar-la a un costat, i passar-se hores jugant amb la caixa i l'embolcall (el món al revés).

Llegint aquestes línies ens hem adonat que realment el clown és el nen que portem dins, però que la societat corromp amb les seves normes, restriccions, prejudicis... Creiem que aquesta reflexió ens ajudarà a trobar el clown propi que tan desesperadament estem buscant.

9. LA HISTÒRIA DEL CLOWN

9.1. INTRODUCCIÓ

L'art del clown existeix des de fa milers d'anys. Un clown nan actuava ja com a bufó a la Cort del Faraó Dadkeri-Assi durant la Cinquena dinastia Egípcia sobre l'any 2500 a.C. Els bufons de les Corts han actuat a Xina des de 1818 a.C. Al llarg de la història la majoria de les cultures han tingut clowns. Quan Cortez conquistà la nació Asteca, va descobrir que a la Cort de Montezuma hi havia bufons semblats als europeus. "Fools asteques" (clowns nans i bufons geperuts), van estar entre els tresors que van portar al Papa Clement VII. La majoria dels tributs nadius americans han tingut algun tipus de clown. Aquests clowns tenien un important rol social i religiós a la vida de la tribu, i en alguns casos eren considerats capacitats per guarir certes malalties.

9.2. BUFONS

Els clowns que actuaven com a bufons de tall tenien gran llibertat de paraula i crítica. Sovint eren els únics que podien expressar-se contra les normes socials o del govern, i fins i tot el seu humor podia arribar a afectar i canviar la política del govern. Sobre l'any 300 a.C., l'Emperador Xinès Shih Huang-Tu va revisar la construcció de la Gran Muralla Xina. Milers de treballadors eren assassinats o morien de cansament durant la seva construcció. L'emperador planejava també pintar el mur, que hagués provocat la mort de molts altres milers, però el seu bufó, Yu Sze, va ser l'únic que es va atrevir a criticar el seu pla. Yu Sze, bromejant, el va convèncer perquè abandonés la seva idea de pintar el mur, i és recordat avui a Xina com un heroi nacional.

Un dels més famosos bufons de les Corts Europees va ser Nasir Ed Din. Un dia, el rei es va veure al mirall i trist per la cara de vell que es veia, va començar a plorar. Els altres membres de la cort van decidir que el millor que podien fer era plorar també, i quan el rei va parar de plorar, tots van parar de plorar, excepte Nasir Ed Din. Quan el rei li preguntà a Nasir perquè ell continuava plorant, i ell replicà, "Senyor, vostè s'ha vist a vostè mateix al mirall sols per un moment, i ha començat a plorar. Jo el veig tot el temps".

9.3. COMÈDIA DE L'ART

La Comèdia de l'Art va començar a Itàlia al segle XVI i ràpidament va dominar el panorama teatral europeu. Era un tipus de teatre amb grans dosis d'improvisació, basat en personatges i escenaris arquetípics de l'època. En ella existien molts personatges còmics, dividits en amos i servents. Hi havia tres tipus de servents còmics: el Zany primer, el Zany segon (tots dos homes) i la Fantesca (dona). El Zany primer era enginyós i sovint conspirava contra l'amo. El Zany segon era un servent estúpid que estava ficat en els plans del Zany primer, i la majoria de les vegades era presa de les seves trapelleries. La Fantesca era una serventa que representava la versió femenina d'un dels Zany. Volia participar als plans i provocava una història romàntica entre els servents. La història del clown és una història de creativitat, evolució i canvis. L'Arlequí va començar com a segon Zany, la mata de Brighella. Els actors van representar gradualment a l'Arlequí cada vegada més elegant i intel·ligent, fins que actualment ocupa la posició de Brighella (servent i ajudant).

A la Pantomima Anglesa, un estil de teatre basat en la Comèdia de l'Art, John Rich va completar l'evolució de l'Arlequí, fins que el va convertir en el protagonista, desenvolupant nous personatges que van assumir la posició de mates idiotes de l'Arlequí. Un d'ells va ser el clown de cara blanca.

William Kemp i Robert Armin - Clowns de Shakespeare

Durant el regnat de la reina Elizabeth, els espectacles de clowns a Anglaterra eren bàsicament una forma d'art. Shakespeare era l'escriptor d'obres per a la companyia teatral "Lord Chandler's Men". Dels 26 principals actors a la "Lord Chandler's Men", dos, William Kemp i Richard Armin, eren clowns. William Kemp va ser el primer clown de la companyia. Es va convertir en una estrella, fins al punt que va ser amo d'una part de la companyia i del Globe Theatre. Es va especialitzar en interpretar un tipus de personatges del camp, estúpids, que xocaven i ensopegaven amb tot (estil que més tard serà conegut com a August). Robert Armin (1568-1615) va entrar en la companyia quan Kemp la va deixar. S'especialitzà en interpretar bufons de cort estúpids i bromistes. Va escriure una de les primeres històries del clown publicades un llibre sobre famosos bufons de cort. L'estil de les obres de Shakespeare van canviar quan Armin va reemplaçar a Kemp. Se sap que les feia a mida de les habilitats dels seus clowns. Els entesos creuen que part dels guions existents eren improvisacions dels clowns que després de provar davant del públic, passaven a formar part dels guions. Segons la tradició, Hamlet ordenava als clowns parlar només el que havia estat escrit per a ells, i això era una crítica directa a la predisposició de Kemp a improvisar.

9.4. EL PRIMER CLOWN DE CIRC

Philip Astley va crear el que s'ha considerat el primer circ, a Anglaterra al 1768. Va ser també el creador de la primera actuació de clown de circ, anomenat "Billy Buttons" o "Tailor's Ride To Brendford". El típic acte estava basat en la història d'un sastre, inepte, que es dirigia a Brendford a cavall per votar en unes eleccions. Astley imitava al sastre, intentant muntar al cavall. Primer tenia moltes dificultats per muntar correctament, i després, quan finalment aconseguia muntar-lo, el cavall sortia galopant a tal velocitat que el personatge sortia volant pels aires i queia al terra. Com a productor de circ, Astley va contractar a altres clowns perquè fessin la rutina "Billy Buttons", rutina que es convertirà en tradicional a tots els circs durant un segle.

Fins i tot avui, als circs moderns existeixen algunes variacions d'aquesta rutina amb algú del públic intentant muntar a cavall.

Joseph Grimaldi - El Pare del Clown Modern:

Joseph Grimaldi (1778 - 1837) va ser exclusivament un clown teatral. És considerat el Pare del Clown modern perquè va ser l'artista que va portar al clown de cara blanca al paper de protagonista reemplaçant a l'Arlequí. Grimaldi va créixer al teatre, i va sobresortir en el disseny i la elaboració de trucs i efectes especials. El tipus de producció que interpretava semblava una caricatura del correccamins (els dibuixos animats) en accions amb escenes de persecucions i violència còmica amb resultats temporals però extrems. També va ser conegut per les seves cançons, en particular una anomenada "Hot Codlins". A més a més, va d'aparèixer com a clown de cara blanca i va actuar a la representació de *Divendres* en una producció còmica de Robinson Crusoe.

El primer clown de circ dona:

La primera dona clown del circ americà de la qual es tenen dades va ser Amelia Butler, la qual representava una coneguda clown femenina al 1858 quan va estar de gira amb el xou "Nixon's Great American Circus and Kemp's Mammoth English Circus".

Clowns cantants:

A mitjans del segle dinou, abans de la invenció del fonògraf i la ràdio, les cançons populars eren propagades per tota Amèrica per clowns cantants que venien fulls amb les lletres i musiques de les cançons, després del xou. Aquests clown van jugar un important paper en la cultura musical americana.

9.5. ORÍGEN DEL PERSONATGE DEL CLOWN AUGUSTO (el clown de nas vermell)

Existeix una estesa llegenda que passa de boca en boca sobre els orígens del clown August. D'acord a la llegenda, un acròbata americà anomenat Tom Belling estava actuant amb un circ a Alemanya al 1869. Tancat al seu camerino com a càstig per no sortir a temps a escena, entretenia als seus amics vestint-se amb robes inadequades per interpretar al mànager del show. I un dia que el va enxampar, Belling va sortir corrents per fugir d'ell, acabant a la sorra de la pista on es va entrebancar amb la cartel·la que separava la pista del públic, caient al terra. Degut al seu desconcert i a la pressa per fugir, va tornar a ensopegar amb la cartel·la, en voler sortir de la pista. El públic va cridar "Auguste!" (que en alemany significa boig o borratxo). El mànager li va demanar a Belling que continués apareixent com August a partir de llavors. La majoria dels historiadors seriosos dubten de la veracitat d'aquesta llegenda per una raó: la paraula Auguste no existia al llenguatge alemany fins després de que el personatge es fes popular. Una de les teories de l'origen actual és que Belling va copiar el personatge de R'izhii (Xarxa Haired) un clown que va veure quan va estar de gira per Rússia amb un circ. Personatges com l'August certament existien abans. Acceptat o no, ell va ser el primer, i a causa de no tenir molt èxit com a August, aviat va abandonar el clown per convertir-se en mag.

Els primers clowns Augusts tenien una aparença natural com si haguessin entrat des del carrer a la pista del circ. El maquillatge exagerat associat amb el clown August d'avui, va ser introduït per Albert Fratellini, dels Germans Fratellini.

9.6. ORIGEN DEL PERSONATGE CLOWN RODAMÓN

James McIntyre i Tom Heath van crear la caracterització del clown Vagabund al 1874. Van representar Afroamericans rodamons durant la Guerra Civil a Amèrica. Basaven els seus personatges en clowns joglars de cara negra, la qual cosa és l'origen de la boca blanca usada per aquest tipus de clowns. Van estudiar la cultura afroamericana intentant representar-la amb precisió. McIntyre va tenir el mèrit d'introduir una dansa afroamericana anomenada "The Buck and Wing" a l'escena americana, la dansa seriosa més tard coneguda com "Tap Dansi" (Zapateado).

10. CAMINANT AMB PALLASSOS

Què millor per aprendre, que aprendre dels GRANS? A partir d'aquest pensament ens vam disposar a mirar clowns sense parar. I com no, vam començar amb un clàssic:

10.1. CAMINANT AMB EL CHARLIE RIVEL

Charli Rivel és el nom artístic del català Josep Andreu Lasserre. Podem dir que els seus trets més característics són la llarga samarreta, la cadira i la guitarra, objectes que junt amb el seu gran talent van aconseguir anomenar-lo el millor paller del món.

Curiositat: Una de les anècdotes més entranyables de la seva vida artística es va produir quan va entrar a la pista del circ on actuava i, abans de començar l'actuació, un nen va començar a plorar desesperadament (probablement era la primera vegada que veia un paller). Rivel no podia començar a actuar, ja que el públic estava més pendent del plor del nen que del paller, així que es va apropar a poc a poc cap al nen per fer-li una carícia i intentar-lo calmar, però l'efecte va ser el contrari i el nen va començar a plorar encara amb més força.

Rivel es va retirar cap al centre de la pista i va començar també a plorar, desconsoladament, en solidaritat amb la criatura. Amb això hi va haver prou. El nen va callar immediatament, amb uns ulls oberts com unes taronges per la sorpresa d'haver descobert que aquell ésser vermell i amenaçador se sabia expressar també amb el seu mateix llenguatge tan transparent i directe: el plor. I Rivel va continuar plorant. Quan, encara amb llàgrimes als ulls, es va tornar a apropar al nen, que ja estava totalment calmat i el mirava bocabadat, la criatura es va treure el xumet de la boca i el va donar a Rivel, en un acte de solidaritat. El plor del pallasso es va acabar i el públic va arrencar a aplaudir. El pallasso va acceptar l'oferiment del nen i, avui, aquell xumet històric es conserva entre les vitrines del Museu Charlie Rivel de Cubelles.

El famós Charles Chaplin li va dir: M'imita vostè o sóc jo el que l'imita a vostè?

http://www.youtube.com/watch?v=9hK_G5EdmAk

10.2. CAMINANT AMB LA FAMÍLIA ARAGÓN

"Gaby" (1920-1995) era el fill gran de Emig (Emilio Aragón Foureaux). Va néixer a Puente de Vallecas, a Madrid. El seriós dels pallassos, tocava molts instruments, i quan actuava el triat era el saxofon. Va recórrer amb els seus germans tot Amèrica actuant a teatres, a la ràdio i a la televisió.

"Fofó" (1923-1976), nascut a Puente de Vallecas com el seu germà Gaby, va iniciar al costat d'aquest la seva carrera actuant quan encara eren uns nens, en llocs com el London Bar de Barcelona o el Cafè Victòria de Madrid, durant l'època de la Guerra Civil Espanyola. A les seves actuacions tocava la trompeta i era la veu cantant del grup. Va fer famoses cançons com *Susanita*, *Don Pepito*, *La Gallina Turuleca* i moltes altres. El seu paper era el de contra august, que és el pallasso que espatlla les bromes que li volen fer al clown i l'altre august.

Emilio Aragón "Miliki", (1929-2012) membre d'una família de pallassos de gran tradició, va formar part del trio Gaby, Fofó i Miliki, que van aconseguir el seu màxim èxit amb el programa *Había una vez un circo*.

Natural de Carmona, es va unir molt jove als seus germans Gabriel (Gaby) i Alfonso (Fofó). Es van mantenir diverses temporades a El Circo Price de Madrid. *Els Pallassos de la Tele* és el nom amb què popularment es coneixia al trio.

<http://www.youtube.com/watch?v=8-6ijntrmRc>

<http://www.youtube.com/watch?v=rG19TsJ2SRw>

10.3. CAMINANT AMB DIMITRI CLOWN

Dimitri Clown (1935- Present) va néixer a Suïssa. Amb set anys va decidir que volia ser clown, i després d'acabar la seva graduació escolar va ser aprenent de ceramista alhora que estudiava música i teatre. Se'n va anar a París on va estudiar amb Etienne Decroix i més tard amb Marcel Marceau. Va treballar a la Cia Marcel Marceau, amb petits cirks i finalment amb "Circus Medrano" a París. Durant 1970, 73 i 79 va estar de gira amb el "Circus Knie", i va aparèixer l'hivern de 1985 i 86 al Big Apple Circus a Nova York. Ha treballat en molts països del món. Dimitri prefereix actuar en solitari en teatres amb pocs accessoris i sense escenografia. La lògica de la seva comicitat i el seu esperit juganer li van permetre incorporar a les seves actuacions una àmplia varietat d'habilitats circenses. La interacció amb el públic era una part integral de les seves actuacions. Al final dels seus shows solia tocar 4 saxofons simultàniament .

http://www.youtube.com/watch?v=ioRbmmbGY9Q&feature=c4-overview_vl&list=PL755E733E99C4AB6

<http://www.youtube.com/watch?v=dk08eC1OK2U>

10.4. CAMINANT AMB GROCK

El suís Karl Adrien "Grock" Wettach (1880-1959) es va convertir en l'estrella de l'entreteniment europeu amb el nom de "Grock, el pallasso". El seu pallasso de tipus August va actuar amb diferents companys en cirques, teatres i teatres de varietats durant gairebé 60 anys. El músic virtuós, que podia tocar 24 instruments i parlar diversos idiomes, es va convertir en el rei dels clowns a principis de segle. Grock va actuar per algunes de les reialeses europees.

<http://www.youtube.com/watch?v=qiWyeFTKE2o>

10.5. CAMINANT AMB LOU JACOBS

Jacob "Lou Jacobs" Ludwig (1903-1992) va néixer a Bremerhaven, Alemanya. Va començar la seva carrera artística com a saltimbanqui i contorsionista. Després de la seva arribada a Estats Units al 1923, va esdevenir saltimbanqui en un espectacle de vodevil. Al 1924 es va unir a Ringling Bros i ja no va deixar mai el xou principal. Es va convertir en l'exemple més famós del flamant Augusto americà amb el seu estimat cotxe petit i actuant amb els seus incontrolables gossos Knucklehead i Peewee.

<http://www.youtube.com/watch?v=tkAWhMnMo3E>

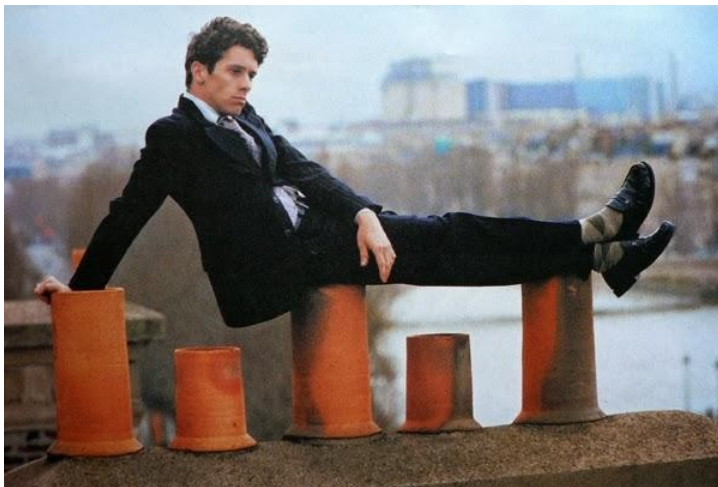
<http://www.youtube.com/watch?v=H6fjvGkiQLc>

10.6. CAMINANT AMB JAMES THIÉRRÉE

James Spencer Henry Edmond Marcel Thiérrée (nascut el 2 de maig de 1974, Lausanne , Suïssa) és un actor francès de circ, violinista, actor i director que és més conegut per les seves obres de teatre en les que barreja circ contemporani, mim, dansa i música. Ell és fill d'artistes de circ (Victoria Chaplin i Jean-Baptiste Thiérrée), nét del director de cinema Charlie Chaplin i besnét del dramaturg Eugene O'Neill .

Opinió personal: Les seves obres ens han meravellat i inspirat però crec que dur-les a terme nosaltres és molt complicat. Ara bé, se'n poden treure idees concentrades.

Apartant-me del tema Treball de Recerca, m'ha inspirat pel meu futur amb la dansa i m'han conscienciat de la forma física que es necessita.

<http://www.youtube.com/watch?v=fv2lZB-NGvc>

<http://www.youtube.com/watch?v=vXBkpXvW6-A>

http://www.youtube.com/watch?v=GBAL__X7lqY

10.7. CAMINANT AMB OLEG POPOV

Oleg Popov (1930) fou el pallaso principal al Circ Estatal de Moscou. Conegut com el "pallaso sol", el personatge de Popov es considera gentil i poètic. Es va graduar a l'Escola de Circ de Moscou en 1949 i va ser nomenat assistent del gran Karandash, qui va ensenyar Popov als grans trucs del pallaso. Popov és especialista en la corda fluixa i té un repertori de més de 80 esquetxos. Aquest gentil artista satíric ha sabut utilitzar el seu mestratge en el caminar i en els malabars per la corda fluixa i incorporar aquestes habilitats, gags i números còmics tradicionals. El 1955 es va convertir en el primer pallaso rus a actuar fora de l'URSS. El seu principal objectiu és tal com ha declarat sovint, "creeu alegria, i no només busqueu el riure per sistema".

<http://www.youtube.com/watch?v=6iedTnII23c>

http://www.youtube.com/watch?v=-qsL0_FIPv0

10.8. CAMINANT AMB CHARLES CHAPLIN

I finalment, no ens podem deixar a l'actor Charles Chaplin! Va néixer al suburbi londinenc de Walworth el dia 16 d'abril de 1889. Fill d'una família humil d'actors del music hall britànic, debutà als cinc anys als escenaris cantant "Jack Jones", substituint a la seva mare malalta, Hannah Hill, com a Lily Harley a l'escena anglesa. Al principi Chaplin va ser imitador del francès Max Linder, a qui admirava profundament. I de mica en mica va adoptar un personatge diferent al del seu distingit mestre: el de Charlot, un cèlebre vagabund solitari i romàntic.

A finals d'aquest any va ingressar a l'Essanay; al 1916 a la Mutual; i al 1917 a la First National, perfeccionant el seu estil . Creà finalment la seva pròpia productora, la Charles Chaplin Film, i va fer construir un estudi a Hollywood. Al 1919 s'associà amb David Wark Griffith, Douglas Fairbanks i Mary Pickford creant la United Artists amb la qual treballarà en el Sucesivo. Quan va arribar el cinema sonor, tement la finalitat de la pantomima, s'hi va oposar amb totes les seves forces, però finalment va acabar claudicant.

Chaplin rodarà "El gran dictador" (1940) amb la nova tècnica i aconseguirà una de les seves obres més personals. A causa de les seves suposades idees d'Esquerres, després de la Segona Guerra Mundial i al començament de l'anomenada Guerra Freda entre els blocs capitalista i comunista, Chaplin es va veure perseguit pel Comitè d'Activitats Antiamericanes del tristament cèlebre senador McCarthy .

<http://www.youtube.com/watch?v=bDkM0ux6H50>

<http://www.youtube.com/watch?v=79i84xYelZI>

<http://www.youtube.com/watch?v=Jht-kQx0VsQ>

11. COM HA DE SER UN CLOWN?

COM A DE SER UN CLOWN?

-Ingenu.

-Entusiasta.

-Innocent i vulnerable.

-*Manaces* i estúpid.

-Curiós.

-Clar en tot el què fa.

-Honest.

COM DUR A TERME CORRECTAMENT EL CLOWN?

-Relaxat i confortat en escena.

-En comunicació amb el públic (escoltar). La quarta paret està trencada.

-Atent al que passa al seu voltant, aprofitant qualsevol cosa imprevista que passi per incorporar al seu món.

-Disponible.

EL CLOWN...

-Vol ser estimat.

-Vol ser com els altres (com un nen que vol ser adult).

-Entra en contacte directe i immediat amb el públic i el seu joc està influenciat per aquestes reaccions.

-Mira i veu al públic.

-Comparteix amb el públic tot el que li passa o se li passa.

-Escolta el riure (o la seva absència).

-Expressa les seves emocions al màxim (i pot passar d'una a una altra en un instant).

-Té emoció i/o intenció, en tot el que fa.

-És més visual que textual.

-VIU EN EL FRACÀS.

-Porta les seves emocions l'extrem.

Ara ja tenim una base i unes normes de com treballar el clown.

12. SEGON PROJECTE ASCENSOR

Al final ens vam decidir per fer esquetxos individuals en els quals un dels dos intenta lligar amb l'altre, però la cosa no acaba de sortir bé mai.

Em pensat de titular-ho: COM (NO) LLIGAR EN UN ASCENSOR

Tot ha començat a partir del teatre de l'absurd, però sense ser-ne conscients tot ens ha anat conduint cap al clown, així que hem decidit fer cas al nostre impuls, però per fer clown ens hem d'informar primer.

GUIÓ

I després de tantes i tantes voltes, per fi ja hem torbat el tema final!

Ja és aquí el guió definitiu del projecte de l'ascensor:

Escena 1:

Dos clowns col·loquen l'escenografia i munten l'escenari davant del públic. Primer de tot entra ELLA, estenent una catifa vermella al mig del terra, que representa el sòl de l'ascensor. Després entra ELL i col·loca uns petits cors a les quatre puntes de l'ascensor. Quan acaben de muntar l'escenografia, cadascú es situa a un dels costats de l'ascensor, i fan una petita presentació del "curset" que estan a punt de donar. Són unes classes de com lligar en un ascensor. Un cop s'han presentat, marxen cap a les cantonades i es recreen sobre un nou personatge, donant pas a la següent escena.

Escena 2:

Esquetx 1: *El flirteig*. ELLA, molt recatada, entra a l'ascensor i pica el botó per baixar. S'obren les portes i entra ELL. Quan es veuen de cara, s'enamoren l'un de l'altre i a poc a poc comencen a crear un joc de flirteig que cada cop va a més. Arriba un punt en què els cops que es donen són tan grans, que ELL surt disparat contra una de les portes de l'ascensor, que s'obra i el fa caure en planxa. ELLA, preocupada però dissimulant, fa com que no ha passat res i marxa de l'ascensor quan arriba a la seva planta.

Escena 3:

Altres cops els clowns del principi. ELL la mira seriós, però ELLA li somriu innocent i presenten el següent esquetx. Fan un nou canvi de personatge.

Escena 4:

Esquetx 2: *El tango de la muerte*. ELLA entra altres cops a l'ascensor, pica i espera arribar a la seva planta quan es para l'ascensor i entra ELL, molt galant i altiu, i comença a ballar un tango amb ELLA, agafant-la per sorpresa. En un dels moments del ball, ELL es treu una rosa de la butxaca i se la fica a la boca, mossegant-la. ELLA, de cop, comença a esternudar de manera exagerada, patint un atac d'al·lèrgia, però ELL segueix ballant. Al final del ball, ELLA acaba al terra mig desmaiada i ell marxa de l'ascensor, sense adonar-se'n de la gravetat de la situació. Just abans de sortir, ELL llença la rosa sobre ELLA i li provoca un últim esternut.

Escena 5:

Tornen a ser els clowns. ELLA s'aixeca i surt de l'ascensor, llençant una mirada furtiva a ELL. ELL posa cara de disculpar-se, i donen pas a la següent escena.

13. CONCLUSIÓ

La conclusió és, lògicament, personal de cadascú. Però tots dos hem coincidit en que tot i que pensem que ha sigut un viatge llarg i feixuc, ens ha aportat molt més del que podem demanar. Trobareu les conclusions als diaris "físics" que us hem adjuntat via correu

IMPORTANT:

Us adjuntem dos diaris personals, en els quals es troba un seguiment de totes les sessions, amb la valoració personal de cadascú, el sentiments... Amb els diaris, també hem adjuntat el CD amb la gravació de la presentació, el qual és el resultat final del nostre treball, l'objectiu de tot el procés.

Per si hi hagués cap problema amb el CD, adjuntem el link amb el vídeo penjat a internet:

http://www.youtube.com/watch?v=qNcDhR-o_-E